

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

Ni časa ...!

Iz članka, katerega je nedavno objavil pod tem naslovom »Učiteljski Tovariš«, podajamo nekaj odstavkov, primerljivih tudi za naše splošne razmere. Bralec naj povsod zamenja besedo »učitelj« z »državnim uslužbencem«, namesto »Učit. Tovariš« pa naj vstavi »Naš Glas« — in naj si izpraša vest ...

»Kadar govorimo o času in interesih naših članov za organizacijo in njeno delo, moramo vselej načeti tudi vprašanje našega stanovskega glasila. So člani, mislim, da ne pretiravam, če trdim, da tvorijo ti polovico vsega našega članstva, ki ne znajo ali pa nočejo oceniti važnosti »Učiteljskega Tovariša«. Oni se ne zavedajo, da je organizacija, čije člani so raztreseni na tako velikem teritoriju, ki torej nimajo bližjega kontakta med seboj in med svojo centralo, mrtva. Oni ne vedo, da je Tovariš glasnik našega dela, našega hotenja in stremljenja, torej tista vez, ki nas kljub oddaljenosti veže v kompaktno enoto, ne razumejo ali nočejo razumeti, da stanovsko glasilo ne obravnava stanovskih in šolskih vprašanj le za nas, za člane in pripadnike stanu, marveč da so članki v »Učiteljskem Tovarišu« sočasno namenjeni naši širši javnosti, torej tudi oblastvom in osebam, ki so po svojem položaju dolžne, se s temi vprašanji baviti in jih z zakonom utrditi. Nam pa ne more in ne sme biti vseeno, ali poznajo osebe, ki delajo na nas in naš stan v kakršnemkoli pogledu zadevajajočih zakonih in zakonskih določbah, naše težnje ali ne.

Vsaka organizacija stremi za osnovanjem lastnega lista. Med našimi člani pa je toliko takih, ki jim je stanovsko glasilo le potrebno zlo. Ne vzamejo si ti stega časa, da bi ga prečitali. Zato ne poznajo in ne morejo preceniti našega pravega stanovskega položaja niti organizacijskega dela za izboljšanje obstoječih

razmer. Vsa vprašanja presojuje zgolj s svojega najožjega osebnega stališča. To so člani, ki sprejemajo stanovske liste le zato, ker je članarina neločljivo vezana z naročnino. To so tisti člani, ki ne prestando tožijo o višini organizacijskih dajatev. To so tudi tisti, ki nikoli ne utegnejo priti na zborovanja, tisti ki po pol ure zamujajo in odhajajo še pred koncem, ker jim je vsako zborovanje predolgo in premalo zanimivo, to so končno tisti člani, čijih izraziti tip je tovariš, ki ni utegnil na večerno zborovanje, ki pa je dobil v kavarni za tri dinarje časa po svobodni volji. Ravno iz vrst tega članstva izhajajo tisti nezadovoljni kritikastri, ki iznašajo svoje neosnovane kritike o organizacijskem delu vselej in povsod ob vsaki priliki in nepriliki in to na povsem neodgovornih mestih.

Taki člani so mrtvi za organizacijo in za stan in ni čudno, da smatrajo vsako, tudi najmanjšo dajatev za težko breme. Le temu dejstvu je pripisovati izvor osamljenih glasov, naj bi izhajal Tovariš štirinajstdnevno.

Čuje se, da naše glasilo premalo piše o aktualnih vprašanjih, zlasti o našem slabem gnotnem položaju. Tovariši! List je last organizacije, torej last nas vseh. Vsi imamo do njega enake pravice — pa tudi dolžnosti. Prispevajte!

Tovariši in tovarišice! Časi, v katerih živimo, so resni in težki. Za reševanje perečih vprašanj, ki nam režejo v meso, moramo dobiti časa in volje. Ne časa, zamiranja in volje za delo v stanovskih vrstah nam primanjkuje. Ta letargija velikega dela našega članstva je naša tiha organizacijska kriza. Za njeno ozdravljenje pa moramo na delo vsi, zakaj čas je, da spoznamo, da rodi uspeh le intenzivno delo v strnjenih vrstah.«

mk—.

Kuluk in mi.

Z zakonom o samoupravnih cestah iz l. 1929. je bilo tudi v Sloveniji uvedeno osebno delo za vzdrževanje cest, tako zvani kuluk. Državni in samoupravni uradniki in upokojenci smo po zadnjem odstavku § 38 tega zakona plačevali odkupnino za osebno delo v znesku tridnevne osnovne in položajne plače, odnosno pokojnine. Gotovo smo bili ravno državni uradniki in upokojenci najtočnejši plačniki kuluka; to pa radi tega, ker so nam kuluk enostavno odtegnili ob nakazilu plač.

Ko je sklepal banovinski svet o proračunu za leto 1932./33., se je govorilo, da je kuluk v dravski banovini odpravljen in mesto njega uvedena enotna cestna določila. Izšel je proračun v Službenem listu. In kuluk je res ukinjen — za vse druge — le za državne in samoupravne uradnike in upokojence ne. Mi bomo plačevali kuluk tudi zanaprej, ker namreč § 6 proračuna našteva med dohodki pod točko 22, odkupnino osebne dela po zadnjem odstavku § 38 zakona o samoupravnih cestah; v proračunu je predvidena ta odkupnina z zneskom 1.000.000 Din.

Ne vemo kako smo ravno državni in samoupravni uslužbenci in upokojenci zaslužili to izjemo? Določilo § 38 zakona o samoupravnih cestah vendar ne more biti zapreka, da se tudi nas oprosti kuluka. Vsled višje cestne doklade se bodo prav gotovo vse življenjske potrebščine sorazmerno podražile. Trgovci, obrtniki bodo prevažali doklado na potrošnike t. j. večinoma na uradništvo, ki mora kupovati vse življenjske potrebščine. Plačevali bomo kuluk torej dvakrat: prvič neposredno, ko ga nam bodo odtegnili od naših plač, drugič pa posredno pri nakupovanju.

Nevzdržnost tega stanja je uvidel tudi ljubljanski občinski svet. Na seji dne 14. aprila je poročal o kuluku občinski

svetnik g. Ivan Tavčar. Po »Slov. Narodu« od 15. aprila je izjavil med drugim:

»V pravkar objavljeni naredbi banovinskega proračuna beremo v svoje veliko presenečenje, da ne predpisuje § 6. samo 25 odst. banovinske cestne doklade, ampak tudi odkupnino osebne dela po § 38 zakona o nedržavnih cestah, kar pomeni, da je sicer kuluk ukinjen za vse prebivalstvo, ostane pa v veljavi še za državne, oblastne in druge samoupravne nameščence. To je pa primer, ki mi ne najdemo enakega v nobenem predpisu davščin pri nas.

Banovinski svet je sprejel posebne cestne doklade, da se popolnoma ukine banovinski kuluk, in to za vse stanovne brez izjeme, za kmeta, delavca in nameščenca. Z zdravim razumom ne more biti v skladu, da se sedaj sicer kuluk ukinja, ostane pa v veljavi le za javne in samoupravne nameščence, kakor da bi bili to državljani druge vrste.

S poudarkom ugotavljamo, da banovinskemu svetu predloženi osnutek proračunske naredbe ni vseboval določila, da ostane kuluk za javne nameščence in da je tudi g. ban po sprejetju cestnih dokladov proglasil, da bo kuluk za vse odpravljen, kakor hitro odobri ministrstvo financ cestne doklade. Ministrstvo financ je odobrilo cestne doklade, obenem je pa bistveno spremenilo soglasno voljo vseh zastopnikov dravske banovine in uneslo v proračun določilo, da morajo javni nameščenci še nadalje plačevati kuluk. Ne gre drugače, da javno postavimo vprašanje: Kdo je dal za to inicijativo in zakaj o tako važnem vprašanju ni bil zaslišan banovinski svet?

Javni in samoupravni nameščenci naj bi plačali v dravski banovini 1 milijon dinarjev samo banovinskega kuluka. Od tega zneska odpade na Ljubljano nekaj čez 250 tisoč dinarjev. Ker se z banovinskim

kulukom pobira tudi občinski, se znesek podvoji. (V proračunskem letu 1931./32. smo javni nameščenci v dravski banovini plačali sami 1.023.000 Din kuluka, vsi ostali davkoplačevalci skup, torej vsi trgovci, odvetniki, industrijci, zdravniki, obrtniki, kmetje, hišni lastniki, delavci, veleposestniki in bankirji pa — 3.703.000 Din kuluka. Op. ur.)

Pričakujemo, da bo banska uprava prva, ki bo v tem pogledu predlagala in izvedla spremembo banovinske proračunske naredbe.

Govornik je predlagal sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

»Občinski svet ljubljanski prosi bansko upravo, da nemudoma predloži ministrstvu financ predlog, da iz banovinske naredbe o banovinskem proračunu črta iz § 6. točko 22. in oprosti odkupnino osebne dela vse davčne zavezance po § 38. zakona o nedržavnih cestah. Kuluk bodi za vse odpravljen. Nepravilno bi bilo, da bi kuluk plačevali le javni in samoupravni nameščenci in to celo dvakrat: posredno in neposredno z zvišanimi določilami na državne davke.«

Državni in samoupravni nameščenci in upokojenci upamo, da bo zastavil g. ban ves svoj vpliv, da bo dosegel ukinitve določila točke 22, § 6. proračuna ter

tudi nas rešil bremen kuluka. Umestno bi pa tudi bilo, da bi naše strokovne organizacije poskusile ugotoviti, kdo nas je osrečil s točko 22, § 6., in sporazumno skupno podvzele vse, da se ukine ta točka banovinskega proračuna in tudi zadnji odstavek § 38. zakona o samoupravnih cestah.

Če se pa res ne da doseči popolna ukinitve kuluka, se mora doseči vsaj sprememba zadnjega odstavka § 38. zakona o samoupravnih cestah, v tem smislu, da se sorazmerno z znižanjem plač vsled ukinitve ali znižanja draginskih dokladov, zniža tudi kuluk. Če se ne posreči to, bo postal kuluk sčasoma neznosno breme.

Medtem je pa »Službeni list« dne 23. aprila objavil uradno obvestilo o odpravi kuluka. Tam beremo: Ker je označeni dohodek banovine (25% nadomestna doklada, op. ur.) predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to delo) glede banovinskih cest v proračunskem letu 1932./33., v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbenci plačujejo tudi v tej dobi obvezno odkupnino po izjemni določbi § 21. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja 1930.

Znižanje draginskih doklad upokojencem.

(Dalje.)

Draginjska doklada za rodbinske upokojence, katerim je bila pokojnina odrejena po zakonih, ki so dobili obvezno moč po 31. avg. 1923., se ne znižuje. Nekaj novega je za te upokojence maksimiranje doklade, ki sme segati le do 3500 Din. Prikrasjeni so le oni upokojenci, ki so do sedaj prejeli nad 3500 Din osebne doklade. Tem se zniža doklada na 3500 Din.

Redukcija drag. doklad ni prizanesla tudi osebam, ki prejemale podporo po zakonih, ki so dobili obvezno moč po 31. avgustu 1923., kakor tudi osebam, ki prejemale miloščino ali stalno mesečno ali letno podporo s pravico do drag. doklad po zakonih o izredni državni podpori. Tem osebam se je znižala doklada, in sicer za uradnike v I. razr. od 550 na 400, v II. razr. od 500 na 300, v III. razr. od 450 na 250, za zvančnike in služitelje v I. razr. od 400 na 300, v II. razr. od 350 na 250, v III. razr. od 300 na 200 Din.

Osebna drag. doklada k vzgojni dvojnih sirot državnih uslužbencev je ostala neizpremenjena ter znaša 10 Din za vsako siroto na dan neglede na kraj stalnega bivališča. Rodbinska drag. doklada tem osebam ne pripada.

Rodbinske doklade.

Rodbinsko draginjsko doklado urejuje uredba v členih 14. do 22. V splošnem imajo vsi upokojenci, ki prejemale osebno drag. doklado, tudi pravico do rodbinske doklade. Izjeme od tega pravila smo že navedli zgoraj.

Tudi rodbinska doklada je znižana ter znaša za zakonsko ženo in za vsakega zakonskega ali pozakonjenega otroka po 140 Din na mesec namesto sedanjih 150 Din. Pogoji, pod katerimi se pridobi ali zgubi rodbinska doklada, so naštet v členih 16. do 20. uredbe. Ti pogoji se v nekaterih točkah bistveno razlikujejo od pogojev prejšnje uredbe. V naslednjem hočemo navesti posamezne spremembe od prejšnjih določil.

Po prejšnji uredbi je vsebovala rodbinska doklada za otroka tudi zakonsko doklado po členu 143. in 149. uradniškega zakona iz leta 1923. (oz. po členu 129. in 135. zakona o drž. prom. osebju od 22. okt. 1923.). Pravico do te zakonske doklade so imeli le upokojenci, upokojeni po navedenih dveh zakonih. V nekaterih primerih, kjer niso bili dani pogoji za prejemanje rodbinske doklade po odločbi D.

R. št. 107.201/24, so vendarle imeli upokojenci pravico do zakonske doklade, ki je znašala 30, 50 oz. 80 Din na mesec. Tako n. pr. upokojenec ni imel pravice do rodb. doklade za sina, ki je služil pri vojaki, pač pa je prejel zanj to takozv. »zakonsko doklado« po 80 Din na mesec do 23. leta sinove starosti. Po novi uredbi pa v tem primeru ne bo imel več pravice do zakonske doklade, ker ta ni več vsebovana v rodb. dokladi. Za sinove-vojake upokojenci torej ne bodo več prejeli doklad.

Rodbinska doklada za ženo ne pripada, če je žena 1. aktivna ali upokojena državna, banovinska ali občinska uslužbenka, 2. če je zaposlena v službi države, banovine ali občine kot pogodbeni uradnica ali dnevničarka, 3. če ima od imovine, privatne službe ali samostojnega dela katerekoli vrste več kot 200 Din čistega dohodka na mesec v denarju in 4. če živi ločeno zbog zakonskih sporov, neglede na to, ali je uvedena pravda za ločitev zakona ali ne.

Po prejšnji uredbi v točki 1. in 2. ni bila navedena banovinska in občinska služba, v točki 3. pa ni bil specificiran vir dohodka niti ni bil dohodek določen v denarju temveč je bilo splošno rečeno, da žena ne sme imeti več kot 200 Din čistega dohodka. Kar se tiče banovinske in občinske službe, po novi uredbi ni ničesar spremenjeno, ker se je mogel po prejšnji uredbi dohodek od te službe (ki je itak skoro zmerom višji od 200 Din na mesec) upoštevati pri točki 3. Olajšujoče pa je določilo, da mora biti dohodek v denarju. Za ženo, ki ima poleg naravnega stanovanja in hrane v privatni službi še plačo čistih 200 Din, pripada upokojencu po novi uredbi rodb. doklada, dočim mu po prejšnji ni pripadala.

Izjemo od prejšnjih določil tvori 2. in 3. odstavek člena 19. uredbe. Če je mati osebna upokojenka, oče pa izvršuje prosto profesijo, nima mati pravice do rodbinske doklade za otroka, razen če je oče siromašnega stanja in nesposoben za delo. To velja tudi, če živita narazen ali je zakon ločen. Po prejšnji uredbi je v slučaju ločenega življenja pripadala rodb. doklada za otroka materi, če se je pri njej vzdrževal. Po novi uredbi bo v tem primeru izgubila rodb. doklado.

(Dalje prihodnjic.)

Znižanje najemnin ...?

Glasilu Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov, ljublj. »Moj dom«, objavlja uvodoma poziv hišnim lastnikom, naj znižajo najemnine. Iz tega poziva objavljamo nekaj dobesednih odlomkov:

»Izvršujoč soglasne sklepe ... pozivljamo tem potom vse hišne posestnike v naši banovini, da se brezpogojno ravnajo po storjenih sklepih in računajo dne 1. maja t. l. svojim najemnikom novo urejene najemnine. Ne bi bila prava stanovska organizacija, če ne bi svojim članom dajali pravih in dobrih nasvetov, kateri edino dajo možnost, da ne bo zopet uveljavljena stanovanjska omejitev — potom zakona in uredb. Kaj taka zaščita pomeni za hišne posestnike, se bo velika večina posestnikov še spominjala iz takratnih trdih in bridkih časov. — Hišni posestniki, bodite uvidelni, upoštevajte sedanji težak položaj posameznih najemnikov, v katere velika večina ni zašla po lastni krivdi, temveč vsled svetovnega gorja, ki nas dan za dnem objema od vseh strani. Tudi si ne delajmo iluzij, da se bo gospodarski položaj v kratkem izboljšal.

Upamo, da ne bodo ostali nekateri hišni posestniki tesnosrčni in bi ne vpo-

števali našega dobrohotnega poziva; ne poslušali našega glasu in ne bili pristopni za sporazum s svojimi najemniki. Prepričani smo, da ne bodo taki posamezni posestniki zakrivali, da bi ponovna stanovanjska zaščita spravila v težke čase in neznosne razmere vse hišne posestnike, tedaj tudi one, ki so vedno poslušali naše blagohotne predloge. Bilo bi nedopustno, če bi radi nekaterih trpela vsa hišna posest. — Če bomo uvidelni in dobrosrčni, potem s lahkim srcem pričakujemo prihodnost, ki naj bi jo bili deležni brez vsake stanovanjske omejitve.

Ta poziv je izšel 28. aprila t. l. Radovedni smo, koliko poslušnih ušes je našel med hišnimi lastniki. Zanimivo bi bilo izvedeti, za koliko so posamezni gospodarji znižali najemnino. Nam o kakem znižanju ni prav nič znano. Veselilo bi nas, če bi bila večina hišnih lastnikov res tako uvidelna, dobrosrčna in sprejemljiva za dobre nasvete svoje organizacije — kakor je, kadar gre za zvišanje najemnin — da bi se uspeh pokazal v čim znatnejšem znižanju najemnin. Za enkrat, žal, te vere — po dosedanjih bridkih izkušnjah — ne moremo imeti. Sicer pa tudi »znižanje«, kakor so ga predlagali hišni lastniki, še od daleč ne zadošča potrebi.

Ocenitev stanovanj državnih uslužbencev.

Finančno ministrstvo je izdalo novo uredbo o najemninah za stanovanja, katere imajo drž. uslužbenci od države. Ta uredba od 22. aprila 1931., štev. 12.141/I, določa znatno nižje najemnine napram prejšnji uredbi, ki je stopila v veljavo s 1. oktobrom 1931., in po kateri so bile za stanovanja drž. uslužbencev v državnih ali za državo najetih poslopih določene zelo visoke najemnine.

Predvsem so po novi uredbi oproščeni plačevanja najemnine uslužbenci, ki imajo po posebnih zakonih pravico do brezplačnega stanovanja, tako n. pr. sreski načelniki, učitelji osnovnih šol itd.

Dalje vsebuje ta uredba novost, da se stanovanja ocenjujejo po kakovosti, dočim prvotna uredba tega razlikovanja ni poznala. Tudi priznava uredba služiteljem, ki opravljajo posle hišnih čuvajev, vratarjev, ječarjev, vrtnarjev, voznikov, strojnikov, cestarjev in sl. pravico do znižanja najemnine za polovico. Nova je tudi določba, da ocenja stanovanja in določa najemnino neposredni uradni predstojnik in da je zoper njegovo odločbo pripustna pritožba, in sicer potem pristojne finančne direkcije na fin. ministrstvo, ki končno veljavno odloča. Doslej ni bilo pritožbe.

Razdelitev v tri kakovostne skupine je izvršena po naslednjih vidikih: v I. kategorijo spadajo stanovanja v solidno zidanih hišah s popolno udobnostjo, kot

so n. pr. parketna tla, kopalnice itd., v II. kategoriji so stanovanja v enakih poslopih, toda brez udobnosti, v III. kategorijo pa spadajo stanovanja v slabše zidanih poslopih, ki imajo v bistvu značaj zasilnih zgradb.

Tudi postavke mesečnih najemnin so znatno znižane. Tako je n. pr. doslej v Ljubljani znašala vrednost sobe 250 Din, ne glede na kakovost in lego stanovanja. Zdaj je pa določena s 120, 100 oz. 70 Din, to pa po kategoriji stanovanja. V II. draginjskem razredu so ocenjene sobe s 180 oz. 150 Din, v III. drag. razredu pa z 80, 50 oz. 30 Din. Kuhinja, poselska soba, kopalnica in shramba se računa vsaka zase kot pol sobne enote. — Doslej so bili določeni znatno višji, nespremenljivi zneski, ne oziraje se na kakovost. Vsi ostali stranski prostori se pa pri določitvi najemnine ne vpoštevajo več, dočim so se prej.

Z novo ureditvijo so državni uslužbenci, ki stanujejo v drž. poslopih, mnogo pridobili. Bilo bi pa prav, da se jim tudi za čas od 1. oktobra 1931. do konca aprila t. l. plačana oz. predpisana najemnina zniža skladno s to novo uredbo. Za mnoge, zlasti nižje uslužbence, so prejšnje najemnine značile pretežno breme, ki bi jih dovedlo do popolnega gmotnega pogina. Zato je takojšnja pomoč nujna!

Oblike kemično čistil, barva, pilslira in lika tovarna J O S. R E I C H.

Resolucija mariborskih najemnikov.

Za pravično ureditev stanovanjskega vprašanja.

Dne 15. aprila so zborovali v Mariboru stanovanjski najemniki in razpravljali predlog hišnih lastnikov glede spoznavnega znižanja najemnin. Na zborovanjih so govorili gg. Feldin, Petejan, dr. Travner in Tumpelj. Zborovalci so sklenili resolucijo, iz katere posnemamo nekatere točke.

Uvodoma naglašajo zborovalci, da ne morejo sprejeti predloga organizacije hišnih posestnikov, ki so v svoji resoluciji izjavili, da so pripravljeni znižati najemnine tako, da so določili načelne ravnanje najemnine glede na kakovost in položaj stanovanj in na dosedanje višino najemnine. Nadalje ugotavljajo najemniki, da je z ozirom na sedanje težke gospodarske razmere in na znatno znižanje dohodkov delavcev, javnih in zasebnih nameščenecv neizogibno potrebna stanovanjska zaščita najemnikov in to za stanovanja in za obrtne in poslovne lokale.

Najemnine morajo biti v skladu z dohodki najemnikov. Končni cilj znižanja najemnin mora biti zlata pariteta predvojnih najemnin, in pa da se doseže stanje, da bodo najemniki plačevali za stanovanja — kakor pred vojno — kvečjemu 10 do največ 20% svojih rednih dohodkov.

Neobhodno potrebna so stanovanja, ki odgovarjajo dejanskim potrebam najemnikov in njihovih v skupnem gospodarstvu živčih članov, ne glede na velikost stanovanja, oziroma števila sob. Kot pravilo naj velja, da potrebuje odrasla oseba eno sobo, dve odrasli osebi (za-

konski par) dvesobno stanovanje, več odraslih oseb pa tri ali štirisobna stanovanja, ne vstevši pritliklin in s stanovanjem združenih poslovnih prostorov, kakor ordinacijskih sob itd. Za taka stanovanja se maksimirajo najemnine, da veljajo maksimalne cene samo za prvovrstna brezhibna stanovanja v sredini mesta.

Edino jamstvo zoper pretirane najemnine, oziroma zoper izkoriščanje nekaterih hišnih posestnikov nudi zakon o zaščiti najemnikov. Ta zakon naj določi najvišje dopustne najemnine za stanovanja in poslovne lokale in primerne zaporne ter denarne kazni za hišne posestnike in najemnike, ki zahtevajo ali ponujajo pretirane najemnine. Kazni izreka pristojno okr. sodišče.

Resolucijo je akcijski odbor najemnikov poslal ministrstvu za soc. politiko, ljubljanski banski upravi, odboru Narodne skupščine za pobijanje draginje in organizacijam hišnih posestnikov.

Kakor nam kaže tudi ta primer, so mariborski stanovanjski najemniki, njim na čelu strokovne organizacije javnega nameščenstva in delavcev, budno na straži za svojo eksistenco. Potreba enako živahne in neprestane borbe je tudi za ljubljanske državne uslužbence, kakor tudi za zasebne nameščenecv in delavce, prav tako očividna. Zato je v interesu stvari, da ljubljanski akcijski odbor čimprej skliče nov javen shod najemnikov, da izrazijo svoje opravičene težnje. Pretirane najemnine ogromni večini drž. uslužbencev resno ogrožajo obstoj.

Drp:

Naša mariborska pekarna.

Ideal zadrug državnih uslužbencev bo dosežen tedaj, ko bodo zadrugarji povsem neodvisni od »pridobitnih« krogov in bodo mogli prav vse kupovati v svojih zadrugah. Ta cilj zasleduje za vztrajnostjo in doslednostjo Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru. Velik korak k dosegu tega cilja bo skorajšnja otvoritev zadrugne pekarnice.

Pekarna bo obratovala z električno silo. Zato je že položen električni podzemski kabel, ki gre od transformatorja na glavnem trgu po Lekarniški ulici v zadrugni dom. Kabel je preračunan za obremenitev s 33,8 kilovatov za električno pekarno in s 7,8 kilovatov za razsvetljavo in ostale naprave v stavbi. S tem bo obenem ves obrat neodvisen od vremenskih nepravil, ki zlasti po zimi povzročajo prekinitev toka pri zračnih vodih. Z mestno občino je že sklenjena za deset let pogodba, po kateri bo dobavljalo mestno električno podjetje zadrugi nočni tok od 23. do 7. ure po znižani ceni 33 par za kilovatno uro.

Ves material za peč je dobavila tvrdka Debag (Deutsche Backofenbau-Gesellschaft m. b. H.) v Monakovem. Montirajo ga njeni monterji, ki bodo poučili osobe o načinu obratovanja. Peč ima dva velika pečnjaka za vse vrste kruha, in manjšega za žemlje in finejše pecivo. Električni tok bo priključen samo v nočnih urah, toplota se pri tem zbira v posebni masi, ki obdaja

pečnjake, in ta toplota zadošča, da moremo peči več kakor 24 ur brez uporabe toka. Nad in pod vsakim pečnjakom je v to maso vdelenih po 18 elektrod. Če hočemo, da se spodaj bolj razgreje kakor zgoraj, odklopimo zgornje elektrode. Vsak pečnjak se da posebe priključiti. Masa, ki zbira toploto, je obdana od posebne vrste izolacijske opeke, ki prepreči izgubo toplote. V peč je vdelen kotel za toplo vodo, na steni poleg peči pa stikalna deska s potrebnimi merskimi aparati.

Testo bo mešal poseben stroj na električni pogon. Električni motor 2 konjskih sil zgnete v 3—4 minutah 180 kg testa. Nato pride testo v primernih porcijah v drug stroj, ki ga razdeli v 30 točno enakih delov. Nato polagajo testo v poseben topel prostor, da vzhaja. Za prevajanje v obratovališču služi mal voziček na tri kolesa. Imamo pa še stroj za sejanje moke, ki preseje 50 kg moke na minuto, nadalje stroj, ki izsesa iz vreč tam preostalo moko in stroj, ki zdrobi star kruh v drobtine. Vse te pomožne stroje dobavlja zadrugi tvrdka »Wagoma«, seвероčeška tovarnica vagonov in strojev v Češki Lipi. Dvigalo bo spravljalo pečen kruh v prodajalno. Za peke bo tudi posebna moderna in higijska kopalnica.

Kruh bo dostavljala zadruga vsako jutro svojim članom na dom. Težkoče bodo le pri plačevanju, ker mnogi ne potrebujejo dnevno enake množine kruha, am-

Francis Carco:

Reveže bi radi videli ...

»To je zgodba, pa spet ni!« mi je dejal Tirelire, ki se preživlja tam v bližini Hall, velikih pariških tržnic od dobrodusnosti nočnih postopacev in od poželenja neklih ljubiteljev, ki hočejo spoznati najgloblji Pariz.

»... Saj vendar poznate bar »Pri treh kroglah«... No torej! Sinoči sem bil po policijski uri tam z družino, ki je bila zvrhoma pijana in pravkar sem jim pričel razlagati zvijače mojih pajdašev, ko me vpraša nekdo iz družbe: »Pa reveži?... Ali jih je še kaj v tem okraju?«

»Kakšnih revežev?«

»Reveže bi radi enkrat videli!« je oni trmasto ponavljal.

»Taka klobasarija! No, veste kaj, tu mi je pa kar sapo zaprlo, razumete?... Pridejo semkaj z babnicami v avtomobilih, vsi posuti z briljanti, da bi se zabavali in zijali siromake... Ne, to pa res more človeku pristuditi posel!... No, končno sem se udal in ker je bila sodrga, ki se mi je predstavila, gotovo iz vrst vojnihih dobičkarjev, sem rekel: velja! Pokažem vam jih!... Samo moram vas precej opozoriti, da velja ta žabava trideset frankov še posebej!«

»Veržniki so plačali,« mi je priznal Tirelire in si samozavestno potegnil izza čepice luksuzno cigareto. »In tako smo šli tja ven, kjer so ležali ob trgovinah za praznimi košarami stari ljudje kar na golem tlaku in se niso prav nič zmenili za

dež, ki je rosil nanje. Moji veržniki so si vse to lepo ogledovali in njihove z briljanti obložene babure so se gnetle, da ne bi izgubile niti pogleda. Pri tem sem natrobil sodrgi vse dovtepe, kar sem si jih le mogel spomniti. In nato smo šli vsi k očki Antoinu, nato k mami Marmite, ki prodaja na česti čebulno juho, potem smo ležli na Boulevard Sébastopol in si ogledali klopi po drevoredih, no, z eno besedo: prav povsod nas je bilo dovolj! Časih so nas razcapani pocestniki nahučili, ker se jim je od začudenih obrazov moje družine kar zmešalo in lahko si mislite, kaj smo tu vse slišali!... Ampak čimbolj so barabe zmerjale moje veržnike, tembolj so bili ti zadovoljni! Za vraga vendar... vsak po svoji! Vse je bilo pa vsaj res pristno...!«

Poslušal sem Tirelire in ga opazoval. Kadil je in pripovedoval, in v mali gostilnici na Montmartru, kjer sva sedela ob motnem, prečudno zmešanem žganju, sem si skušal oživeti v spominu vse prizore, katere mi je opisoval in predstavljati sem si čbupne spremembe usode.

»Le recite, gospod Francis!« je dejal po kratkem premoru. »... kaj niso taki ljudje smešni?«

S kretinjo, ki je izražala naravnost kraljevski zvišeno zaničevanje, je otreseel pepel s cigarete in zvrnil kozarček, in ko ga je zapestna ura opozorila na čas, se je s prstom dotaknil čepice, mi podal roko in odšel po svoji, zelo nedoločni črti. Za njim sem tudi jaz zapustil krčmo.

Popoldne so tudi tržnice skoro popolnoma zapuščene. Toda kakšne srce pretre-

sujoče prizore vidiš ob ogromnih kupih gnjilcev odpadkov, po katerih brskajo stare žene in skušajo najti še kaj užitega, da si potolažijo lakoto! Opotekajo se od kupa odpadkov k drugemu, brskajo in ri-jejo po gnili zelenjavi in cunjarji, ti zani-karni kavalirji, ki iščejo po ulicah prav kakor one — najbolj čudovite južine, izgube tu celó dostojanstvo svojih cap.

Opazoval sem te uboge ljudi. Pred menoj je šla, od trudnosti se opotekajoča, ženska, ki jo je strla revščina. Pod obleko je skrivala košček uboge odpadka in ko se je trudno vlekla po cesti, je prežala po skritem kotičku, kjer ji nihče ne bi skušal iztrgati gnusno malice. Ženska je šla počez ob tržnicah. Opazoval sem jo. Ogibala se je sebi enakim in časih je — dostojna, navzlic svoji skoro našemljeni revščini — koga, ki se je, kot se je zdelo, zanimal za njo, ošinila z boječim pogledom. Videl sem, kako je ta reva zavila v Rue Bergère. Toda tu ji je bilo očividno še zmerom preveč ljudi, zakaj ko je postala, je takoj odšla in s svojimi revnimi koraki je zavila okoli vega v drugo ulico in prišla na nabrežje Seine.

Obrežja so se kopala v soncu. Listje platan je lahen vetrič pozibaval, da se je veselo obračalo v svetlobi. Tu je bilo prijetno. Voda v Seini je za trenotek dobila blešč svetlih zreal. Okna in napisne table nad trgovinami in kočije so se bleščale. Ob hišah je žvrgolelo v kletkah vse polno tičkov, ki se niso zmenili za hrup avtomobilov, za naglo drdranje cestne železnice in ropot tovornih voz. Uboga ženska, katero

sem še vedno opazoval, je v jasni svetlobi potegnila izpod obleke kos kruha, ki ga je imela skritega. Občutil sem nekako nenadno zadrego. Ljudje okoli mene so gledali žensko, kako je jedla. Hodili so mimo nje, ali so jo prehitevali, brez začudenja in brez sočutja. Reva je šla kar naprej. In dčim je hlastno požirala umazani kruh, katerega je najbrže pobrala iz cestnega jarka, sem videl, kako je čisto postala pred tičnicami in občudovala tičke in se veselila njihovih pesmic. Nato je šla kar naprej v svoji stari spodnjici, cokolah in s kosom kruha v roki. Ljudje, ki so jo srečavali, so se zadrževali ob njo. Ni pazila na to. In vsa je bila polna veselja, svobodna pod drevjem, ob malih kletkah, iz katerih se se glasili napjevi in pesmice. Veselila se se, da more pod žarki blagodejnega sonca, ki je sijalo na njeno nedolžno revščino, mirno jesti. Končno je obstala in se sklonila nad kletko, v kateri je bil zaprt psiček, ki je tožeče cvilil. Stopila je h kletki in večkrat pobožala vekajočo živalco. Tedaj se je zgodilo nekaj preprostega. Reva je sedla na tla h kletki, pogledala kužka, mu pomolila košček kruha in brez besed in prav do zadnje drobtinice je z življalo delila svoje kosilo.

Zdaj so se zbrali okoli nje ljudje v krogu in so bili ginjeni. Toda ubožica jih ni opazila. Še enkrat je segla z roko skozi rešetko in pobožala psa, ki se je s slabotnim laježem zahvaljeval. Nato je odšla s povešeno glavo naprej po pločniku, kjer je kmalu nisem mogel več razločiti med ljudmi, ki so se sprehajali.

pak kupijo tu pa tam po nekaj žemelj več i. p. Tudi nima vsakdo pripravljenega potrebnega drobiža in bi dostavljali s pobiranjem malih vsot zgubljali veliko časa. Zato razmišlja upravni odbor o tem, da uvede posebne bone, neke vrste zadrugi denar. Pri nakupu živil na začetku meseca bi si vsak zadrugar nabavil proti gotovini ali na kredit tudi potrebno število bonov in bi dnevno izročil dostavljalcu za dostavljeni kruh protivrednost v bonih. Na ta način bi bila tudi kontrola dostavljalca od strani uprave dokaj lahka. Upamo, da bo kmalu prišlo ono jutro, ko bo pri zajtrku na mizi naš zadrugi kruh kot simbol gospodarske osamosvojitve in boljše bodočnosti državnih uslužbencev.

V lastni zadevi.

Ze v številki od 1. aprila t. l. smo objavili resen opomin in prošnjo vsem našim naročnikom, naj vpoštevajo težko gospodarsko krizo, ki tudi našemu listu ni prizanesla. Prosili smo naročnike, naj svoje zaostanke na naročnini po možnosti takoj poravnajo. Obenem smo izrazili upanje, da zaradi znižanja prejemkov ne bo odpadel noben naših zvestih dolgoletnih naročnikov.

To upanje se je deloma uresničilo — pridobili smo celó še nekaj novih naročnikov. Vendar pa moramo priznati, da poziv na plačilo zaostankov ni našel enakega odziva. Vsota zneskov, katere nam posamezni naročniki dolgujejo, je dosegla za naše razmere naravnost ogromno višino, tako da je izdajanje lista v dosedanjem obsegu resno ogroženo.

Kaj bi značilo za vse državno uslužbenstvo, če bi v teh kritičnih časih, ko nam je lastno in resno odvisno, svobodno stanovsko glasilo potrebnejše kot kdaj koli, morali prenehati izdajati »Naš Glas«, menda ni treba na dolgo razlagati. Komur izmed nas je za koristi stanu — in torej tudi za lastne interese — ta bo svoje glasilo podpiral na vsak način in z vsemi sredstvi. Najmanj pa, kar smemo zahtevati od vsakega naročnika, pa je, da redno in vnaprej plačuje naročnino, saj je dovolj nizka: 333 Din na mesec. Tudi mi moramo tiskarske in druge stroške plačevati sproti. Vsak zaveden tovariš bo pa list povsod priporočal in mu skušal pridobiti čim več novih naročnikov. Kdor more — in tudi takih je še nekaj med nami — se bo spomnil tiskovnega sklada vsaj z majhnim darom. List nima nobenih fondov, ne subvencij, niti podpor: z naročniki stoji in pade.

Vemo, da je nas vseh položaj izredno težak, vemo tudi da nam grozi še poslabšanje. Vendar mislimo, da bi bilo nemožato in neopustljivo, če bi ravno v ti stiski vrgli puško v koruzo, če bi baš v teh težkih časih dopustili, da naše skupno stanovsko glasilo propade. Na nas vseh je, da dokažemo, da smo državni uslužbenci kot izrazi-

to inteligenčna skupina stan, ki se zaveda svoje važnosti, svoje moralne odgovornosti in vrednosti in ki je tudi duhovno in organizatorno dovolj krepak, da si ohrani neodvisno, svobodno in borbeno stanovsko tribuno.

Konzorcij »Našega Glasa« bo storil vse, da svojo nalogo izpolni do zadnjega. Brez pomoči, in to takojšnje in izdatne pomoči vsega drž. uslužbenstva, pa sam nalogi ne bo kos. Vabimo vse tovariše, da se v zavesti resnobe položaja trdno oklenejo svojega lista in ga v teh izjemnih razmerah z vsemi močmi podpro. Vsi na delo za »Naš Glas!«

Vestnik.

Prihodnja številka izide šele 1. junija, na kar opozarjamo cenj. naročnike, da ne bo nepotrebnih reklamacij. Razloge za to navajamo na drugem mestu.

Obvestilo naročnikom! Zaradi velikih zaostankov na naročninah je uprava lista primorana, da listu omogoči nadaljnje redno izhajanje — začasno določiti, da bo list do nadaljnega izhajal samo dvakrat na mesec. Čim bo vsaj glavni del zaostankov poravnani, upa uprava, da bo mogla spet list izdajati v dosedanjem obsegu. Ta ukrep je bil zaradi že navedene brezbriznosti mnogih naročnikov nujno potreben, ker list, kar smo že ponovno poudarjali, nima nobenega premoženja, niti ne prejema nobenih subvencij ali podpor od nikogar. Na naročnikih je torej, da mu omogočijo pravilno in redno izhajanje. Prepričani smo, da je ta ukrep samo začasen in da bo mogoče čimprej spet pričeti s trikratnim izdajanjem mesečno.

Vsem! Na drugem mestu objavljamo poziv na naročnike, naj poravnajo svoje dolgove, ki že ogrožajo redno izdajanje lista. Prav tako pa tudi priporočamo vsem naročnikom, prijateljem in bralcem lista, kakor tudi sploh vsem državnim uslužbencem, naj se spominjajo tiskovnega sklada »Našega Glasa«. Le z vzajemno pomočjo nas vseh bo mogel list prebroditi težko gospodarsko stisko, v kateri se nahaja ves svet in tudi ves naš stan. Brez žrtve ni uspeha!

Nedeljeno uradovanje. Banska uprava je zase in podrejene urade že uvedla poletni delovni čas od pol 8. do pol 14. ure. V drugih resortih se dela sicer še po zimskem urniku, pričakuje pa uslužbenstvo, da se tudi zanje čimprej — kakor za politično upravo — uvede poletni delavnik, ki bi značilno olajšanje osebju, zlasti vsem, ki daleč stanujejo, službi pa ne bi škodoval. Saj vemo, da se v vročini nič kaj lahko popoldne ne dela. Razen tega je pa popoldanski odmor potreben in priporočljiv z zdravstvenih vidikov.

Najmočnejša uradniška organizacija. V naši državi je Jugoslovansko učiteljsko združenje (JUJ) največje in najmočnejše uradniško društvo, ker šteje nad 15.000 članov. Združenje je edinstvena, zares skupna in enotna organizacija osnovnošolskega učiteljstva, razširjena na vse banovine.

Učiteljski dom v Mariboru. Pred 10 leti se je ustanovilo društvo »Učiteljski

dom v Mariboru«, ki je zbiralo sredstva za ustanovitev doma za učiteljstvo v Mariboru. Uspeh desetletnega dela se je pokazal te dni. Društvo je za 625.000 Din kupilo poslopje v Kosarjevi ulici na zapadni strani Maribora. Od državnega moškega učiteljskega in gimnazije je oddaljeno komaj slabih 10 minut. Stavba stoji v skupini novih vil, je skoro nova, zidana zelo trdno in smoteno. Pred 5 leti, ko je bila zgrajena, je veljala nad 1 milijon Din in je bila že prvotno namenjena za penzionat. Ima osrednjo kurjavo, parketna tla in dve kopalnici. Poleg vile je prostoren vrt, ki bo služil za igrišče. Na tem prostoru, ki meri nad 1500 m², se lahko postavi še enako veliko poslopje. Jeseni bo stavba oddana svojemu namenu in bo sprejela za enkrat pod svojo streho 35 dijakov, ki bodo imeli dovolj zraka, sonca in miru. Tako je Maribor dobil svoj Učiteljski dom pred Ljubljano. Tudi v tem primeru nam mariborski tovariši kažejo pot, ki vodi k uspehom. Mariborskemu učiteljstvu je k lepemu uspehu treba iskreno čestitati.

Za znižanje najemnin. Ljubljanski državni uslužbenci, ki stanujejo v občinskih poslopih, so vložili na mestno občino skupno prošnjo, naj jim sorazmerno z znižanimi plačami zniža tudi najemnino. O uspehu bomo poročali.

Najstarejši ljubljanski poštar umrl. V našem listu smo 1. marca t. l. poročali o upokoj. pismonoši Petru Cotiču, ki bi bil drugo leto dopolnil stoletnico rojstva. Dne 18. aprila je častiljivi starček umrl. Rojen je bil 5. marca 1833. v Oprtju v Istri, bil dolgih 16 let vojak, se udeležil kot narednik bitke pri Solferinu in Mantovi, nato pa stopil v pošto službo. Sprva je služil v Trstu, od 1. 1873. pa v Ljubljani, kjer je bil 1. 1894. po 42letnem službovanju kot pismonoša upokojen. Starčka, ki je, čisto sam brez svojcev, dočkal skoro 100 let, je končno smrt rešila. Naj mirno počiva!

Iz poštne službe. Prometni minister ing. L. Radivojevič je v ekspozitu k računu svojega ministrstva naglasil, da se dohodki poštne-telegrafske uprave stalno povečujejo. Dodal je, da je stalež uslužbencev z ozirom na zdravstvene razmere nezadosten. Sicer je danes v službi približno 11.500 p. t. t. uslužbencev, tako da bi bilo število samo zadostno, vendar je pa od teh izven službe nad 1100 oseb zaradi bolezni. Pri nas opravi vsak poštni nameščenec povprečno nad 50.000 delovnih enot, dočim n. pr. na Poljskem samo 34.000, na Češkoslovaškem 30.000, v Rumuniji pa komaj 19.000 enot. Čuti se potreba po strokovni telefonski šoli.

Iz naših zadrug.

Poziv na II. redno skupščino Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj v Ljubljani, ki se bo vršila v soboto, dne 21. maja 1932 ob 20. uri v posebni sobi restavracije »Zvezda« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o I. redni skupščini leta 1931. 2. Poročilo uprave in nadzornega odbora. 3. Odobritev letnega računa. 4. Nadoknadne volitve v upravni in nadzorni odbor. 5. Sklepanje o najemu posojila. 6. Slučajnosti. Opomba: V smislu člena 12 zadrugnih pravil Zadruga drž. uslužbencev za nabavo stanovanj v Ljubljani se morajo event. samostojni predlogi zadrugnikov priobčiti pisмено upravnemu odboru vsaj 8 dni pred sestano-

kom skupščine. Ako skupščina ob 20. uri ne bi bila sklepčna, se bo vršila dne 21. V. 1932 druga skupščina v istem lokalu ob 21. uri, ki bo poslovala ne glede na število navzočih zadrugnikov (§ 35 zadr. pravil).

Mariborska stanovanjska zadruga. Zadruga za nabavo stanovanj drž. uslužbencev v Mariboru je imela svoj redni občni zbor dne 15. aprila t. l. Poročilo upravnega odbora je podal predsednik g. Dr. Perharc. Zadruga je dobila ob ustanovitvi od Zveze nabavljalnih zadrug Din 100.000 kredita, z neplačanimi obrestmi je narasel ta dolg na 109.922 Din, deležev je bilo 25 po 1000 Din, rezervni sklad znaša skoro 3000 Din. Zadrugarjem je izposodila na hipoteke 136.724 dinarjev, in sicer šestim, obrestna mera je 6 odstotka, amortizacijska doba 20 let. — Vsled povsem nezadostne podpore od Zveze je delovanje zelo omejeno in zanimanje zadrugarjev peša. Od 26 članov v začetku leta so 3 prijavi izstop, 5 jih je odbor izključil, ker niso vzlic ponovnim pozivom vplačali preostanek deleža. Če pojde tako dalje, bomo morali v doglednem času likvidirati zadrugo. Čisti dobiček minilega leta znaša 1851 Din; odbor predlaga, da se pripiše od tega 50 odstotkov rezervnemu skladu, 49 odstotkov novemu skladu za družbne terjatve in 1 odstotek pokojniskemu skladu.

Za nadzorni odbor je poročal g. Zmudler, da je poslovanje v popolnem redu in prav tako knjige in priloge. Predlagana razrešnica je bila nato soglasno sprejeta. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor gg. Rehar, Zlahtič in Celhar, v nadzorstvo g. Filipič. Pri slučajnostih je bilo poleg drugega tudi omenjeno, da obstoja pri Zvezi propagandni odsek, ki dobiva letno kakih 20.000 Din. O njegovem delovanju pa ne slišimo v dravski banovini prav nič. drp.

Ljubljanska nabavljalna zadruga.

Na seji dne 29. aprila je bilo sprejetih 12 novih članov, skupaj jih je od zadnjega občnega zbora (od Velike noči) pristopilo nanovo nekaj nad 50 članov. — Cenik: Bananski sir à la trapist iz Ruske mlekarne: polnomasten Din 22.— per kg, polmasten Din 14.— per kg (jako okusen). — Ajdov med je po 16 Din kilogram in je prve vrste. — Cene vinu. Radi razprodaje sedanje zaloge vina so se znižale za 1a štajersko in dalmatinsko be- lo in rdeče vino na Din 8.— za liter (doslej po Din 10.—). Prodajalna ima na razpolago zdaj tudi koruzni zdrob (250 Din) in koruzno moko po Din 2.—. — Cene kurivu. 1. Cela polena Din 116.—; 2. žagana Din 125.—; 3. žagana in sekana Din 132.— m³ proti takojšnjemu plačilu, proti plačilu na mesečne obroke Din 4.— več pri metru. Cena se najbrže še zniža, če uspe nabava po nižjih cenah. — Kolobarji, običajni iz mehkega lesa za podžiganje, so došli in stané kolobar 650 Din. Kdor želi najmanj 4 m³ celih polen na dom postavljenih, se mu oddajo iz vagona za Din 6.— ceneje pri m³. — Premog, trboveljski kosovec, tona po Din 415.— proti takojšnjemu plačilu, in Din 425.— po toni proti plačilu na mesečne obroke. — Priporočamo izvrstne klobase po Din 4.— komad. Zelo fine turistijske salame so kg po Din 50.—. Imamo v zalogi sveže Jaffa-oranže, kos po Din 250.—. — V kratkem se vpelje prodaja kuhinjske preproste emajlne posode, porcelanskih in steklenih izdelkov, ki se rabijo v vsakem gospodinjstvu. — Glede preskrbe članstva z blagom vseh vrst za obleke in za perilo proučuje odbor najprimernejši način za izvedbo tega načrta.

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in specerijskega blaga. Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

PRAKRUH

PRAVI

PRAKRUH

iz olupljene pšenice, mlete na poseben način, z dodatkom najboljših ržene moke je zdravilen in slasten kruh, ki ga priporočajo zdravniki specialisti

izdeluje le
J. KAVČIČ

LJUBLJANA // GRADIŠČE 5 // TELEFON ŠT. 21-58

ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese
Najnižje cene! S eže blago! Širbna postrežba!

Telefon 2673

Špecerija

Kr. dvorni dobavitelj

Telefonska štev. 2412

Štev. pošt hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

I. Z. I. O. Z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

Nogavice, kravate, žepne robe, rokavice, vezanine, čipke, D. M. C. sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje v največji izbiri pri

Josip PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

C. J. HAMANN

Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarija modernih ročnih del.

Obutev za delo in udobnost. 49.-

Sedaj ko nastopajo toplejši dnevi menjajte pogosto obutev, da noge ne bi trpele. Pripravili smo bogato izbiro raznovrstne obutve za vsak poklic in vsako priliko. Izdelana je z rokami jugoslovenskih delavcev in iz usnja jugoslovenskih tovarn.

Vezalke iz najboljšega materiala
Din 1.— za 1 par.

Moške nogavice:

Svilene	Din 15.—
Flor	„ 9.—
Iz sukanca	„ 7.—
Bombaževe	„ 4.—

Ženske nogavice:

Bemberg	Din 35.—
Svilene	„ 25.—
Flor	„ 19.—
Bombaževe	„ 9.—

Več službe:

Trudimo se, da Vas kar najboljše postrežemo, ne samo z dobro in ceneno obutvijo, temveč skrbimo, da Vas postrežemo popolno in ceneno tudi z ostalimi potrebščinami za Vašo obutev in Vaše noge.

Rata

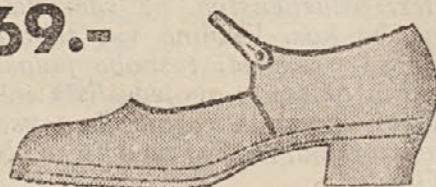
49.-

Vrsta 4435-00

Udobni čevlji iz sivega platna z elastičnim gumijastim podplatom. Neobhodno so Vam potrebni v toplih sončnih dneh. V njih se boste počutili vedno ugodno.

69.-

Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivega platna z zaponko in z elastičnim gumijastim podplatom. Za malo denarja veliko zadovoljstvo.

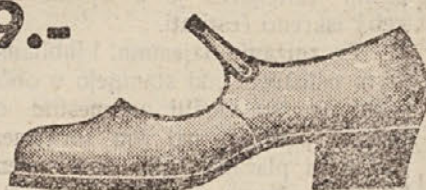
99.-

Vrsta 2942-00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22—26 Din 39.—, št. 27—34 Din 49.—, ženske št. 35—38 Din 59.—, Moške št. 39—46 Din 69.—.

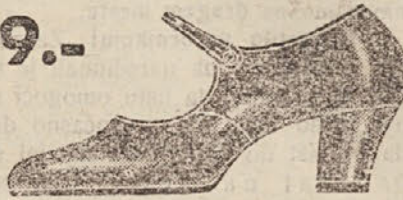
79.-

Vrsta 3945-03

Za gospodinje: Za vsakodnevno nošenje praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki ne žuli niti nog niti žepa.

149.-

Vrsta 1845-05

Udobni in lahki čevlji iz laka z nizko peto. Ravno taki tudi brez zaponke samo za Din 149.—, iz baržuna Din 59.—.

169.-

Vrsta 9937-18

Moški čevlji v črni ali rjavi barvi z močnim in trpežnim usnjatim podplatom. Eleganten in soliden čevlji za vsak dan.

DRAGO GORUP & Co.

K O N F E K C I J A

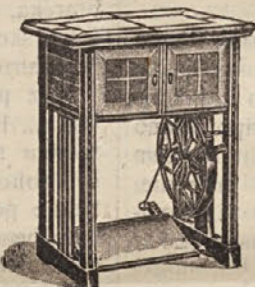
LJUBLJANA * MIKLOŠIČEVA CESTA 16/1.
V HIŠI DELNIŠKE TISKARNE (BAMBERGOVA HIŠA)

Pomladanski plašči in obleke
v solidni, elegantni in naj-
modernejši izdelavi v veliki
izbiri, po najnižjih cenah. —

Priporočamo Vam najboljše
šivalne stroje in kolesa

Adler, Gritzner
Švicarski ple-
tilni stroji Dubied

Brezplačen pouk v voženju

Večletno jamstvo

edino le pri trdnosti

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel št. 2913. za vodo.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporočamo svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Cenjenim damam in gospodom

priporočam trajno kodranje z novim aparatom model 32. Trajno kodranje že od Din 80.— naprej. Prevzamem vso garancijo, kodranje ne peče in jamčim, da se ne kvarijo in sežgo lasje. Gg. uradnikom znižan mesečni abonma striženje otrok Din 5.— ondulanje Din 7.—. Na znižanje cen posebno opozarjam gg. uradnike in njih družine. Priporočam se

Frizerski salon za dame in gospode

Franc Loborec * Ljubljana

Borštnikov trg št. 4

Kdor podpira nas,
tega podpiramo mi!

Telefon št. 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA
DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilu-
strirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure
in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

S 16. majem stopi v veljavo nov revidiran cenik. Kdor ga ne bi dobil na dom, ga dobi v pisarni.

Sedaj vodi zadruga špecerijski oddelek in preskrbo kuriva. — Za jesen se uredi tudi nakup manufakture skupno s posestrimo železničarjev

Dostavitev na dom!

Mesečni obroki!

Državni uslužbenci! Kupujte v svoji zadrugi, širite smisel za njo med tov. nečlani. Od velike in močne zadruge je odvisna naša skupna boljša eksistenca.